

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА ДЕЛЕГАЦИЯ В КОНГРЕСА НА МЕСТНИТЕ И РЕГИОНАЛНИТЕ ВЛАСТИ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА ПРЕЗ 2021 Г.

Българската делегация в Конгреса на местните и регионални власти на Съвета на Европа (Конгреса) за мандата 2021-2026 г. е конституирана с Решение № 860 на Министерския съвет от 26 ноември 2020 г. в следния състав:

Представители	Заместници
Дилян Млъзев, кмет на община Елена (ръководител)	Николай Грозев, кмет на община Нова Загора
Елена Балтаджиева, кмет на община Каварна (заместник-ръководител)	Никола Белишки, кмет на община Панагюрище
Галина Стоянова, кмет на община Казанлък	Красимира Анастасова, кмет на община Долни Чифлик
Здравко Димитров, кмет на община Пловдив	Тихомир Янакиев, кмет на община Созопол
Пенчо Милков, кмет на община Русе	Нехрибан Ахмедова, кмет на община Венец
Арбен Мименов, кмет на община Сатовча	Цветанка Йотина, кмет на община Мирково

Като цяло и през 2021 г. продължиха ограниченията вследствие на пандемията от Covid-19, което наложи провеждането на заседанията на органите на Конгреса основно във виртуален формат. Въпреки трудни условия, Конгресът успя да се адаптира и въведе дистанционни процедури за провеждане на законоустановените си дейности и мисии.

1. Информация за участия на членовете на делегацията в пленарните сесии на Конгреса

• 40-та Пленарна сесия - Първа част

Официалният старт на работата на обновената делегация бе даде с 40-та Пленарна сесия на Конгреса. Предвид епидемиологичната обстановка сесия се състоя дистанционно, като се проведе в две части, първата в периода от 23 до 24 март и втората част от 15 до 17 юни. В рамките на първата част на сесията българската делегация участва в пълен състав, като тя бе открита от най-възрастния делегат. Приета бе резолюцията за акредитацията на новите членове и се проведеха избори за нови ръководни органи.

За президент на Конгреса бе избран Leendert Verbeek от Нидерландия, кралски комисар на провинция Флеволанд, член на Конгреса от 2010 г., който до избирането си е председател на Комисията по мониторинг.

За президенти на Камарите бяха избрани:

- Bernd Vöhringer, Германия, президент на Камарата на местните власти
- Harald Sonderegger, Австрия президент на Камарата на регионите

Президенти на Комисии:

- Gudrun Mosler-Törnström, Австрия, председател на Комисията по мониторинг
- Jelena Drenjanin, Швеция, председател на Комисия по управление
- Tomas Andersson, Швеция, председател на Комисия по актуални въпроси

Делегатите приеха протоколите от предишните заседания, докладите за приоритетите на Конгреса, бюджета за периода 2022 – 2023 и доклада за съблюдаване на Европейската харта за местно самоуправление в условия на големи кризи.

Приоритетите на Конгреса за периода 2021-2026 г. включват пет тематични области, определени от петте основни приоритета на мандата за периода 2021—2026 г.:

- Ефективни местни и регионални отговори на кризи в общественото здраве
- Качеството на представителната демокрация и гражданското участие
- Намаляване на неравенствата
- Въпроси касаещи околната среда и действия в областта на климата в градовете и регионите
- Цифровизация и изкуствен интелект в местния контекст.

Членовете на Конгреса обсъдиха и приеха доклада за гарантиране спазването на Европейската харта за местно самоуправление (ЕХМС) при големи кризисни ситуации, като например пандемията Covid-19. В него се определят най-сериозните проблеми, с които са се сблъскали местните власти по време на здравната криза, която постави упражняването на местната демокрация под безпрецедентен натиск и ограничения. В доклада се подчертава, че въздействието на пандемията варира значително между регионите и общините, като общественото здравеопазване, предоставянето на социални услуги и икономическите дейности са най-силно засегнати. Направено е заключение, че пандемията е усложнила допълнително повтарящите се през годините проблеми и въпроси по прилагането на Хартата, сред които липсата на консултации, недостатъчното разпределение на компетентностите и финансовите ресурси и прекомерния надзор. Необходимостта от спазването на принципите, залегнали в Хартата и допълнителния протокол към нея по време на кризисни ситуации, за пореден път е изведено на преден план, за да се гарантира местната демокрация и устойчивостта на местното самоуправление. Конгресът ще продължи своите дейности по дистанционен мониторинг като извънредна и временна мярка, ограничена до периода на санитарната криза. Препоръчва се също така държавите-членки на Съвета на Европа да приемат различни мерки в подкрепа на местните власти в усилията им за справяне с пандемията, като същевременно се запази местната автономност. Правителствата се приканват да продължат сътрудничеството си и да засилят политическия диалог с Конгреса, за да подобрят местната и регионалната демокрация чрез прилагането на Хартата.

• 40-та Пленарна сесия – Втора част

Българската делегация участва в пълен състав и в рамките на втората част на 40-та Пленарна сесия, проведена в периода 15 - 17 юни 2021 г. Конгресът прие мониторинговите доклади по прилагането на ЕХМС за България, Азербайджан и Армения. Обсъдиха се и докладите за „Териториалната солидарност, ролята на регионите“, „Култура без граници, управление на културното наследство за местно и регионално развитие“, както и „Платформите за споделени домове, предизвикателства и възможности за общините“ и „Провеждане на референдуми на местно ниво“. В първия ден на заседанието членовете на Конгреса обсъдиха два доклада по въпросите, свързани с ЛГБТИ, в контекста на нарастващата реч на омразата

и дискриминация и ролята на местните и регионални власти. Изказване по темата направи и българският младежки делегат Кристина Минчева.

По отношение на Доклад за прилагане на ЕХМС в България (трети доклад откакто България е ратифицира Хартата през 1995 г.), Конгресът приветства забележителния напредък на България, но подчертава и няколко проблема в областта на местните финансови ресурси и даде конкретни препоръки. Докладчиците посочиха значителния напредък в България по прилагането на стратегия за децентрализация и прехвърляне на правомощия и отговорности към местните власти, особено в областта на образованието, общественото здравеопазване и социалните услуги. С положителната оценка бе отбелязано и активното участие на НСОРБ в консултациите и ратифицирането на всички разпоредби на Хартата и Допълнителния протокол. Отбелязано също бе, че извънредното положение не е довело до ограничаване на правомощия на общините. По отношение на сферата на местните финанси, продължава прехвърлянето на задачи без финансово обезпечение. Делът на общинските приходи от местни данъци и такси остава изключително нисък, като държавните трансфери представляват 64% от общинските приходи. Бюджетните и фискалните правила изглеждат твърде ограничителни за бюджетната автономия на местното самоуправление.

В последвала дискусия, ръководителят на българската делегация Дилиан Млъзев, кмет на Елена, заяви, че заключенията и препоръките в докладите са важни основания за отстояване на позициите на местните власти във взаимодействието с централната власт по провеждане на политиката за децентрализация. За изминалия 10-годишен период като цяло положението на местните власти в страната се подобрява. Общините оперират със значително по-големи бюджети, разширени са и правомощията по отношение предоставяне на услуги от общините. Същевременно трябва да се посочи, че новите услуги, които местните власти могат да предоставят, основно в сферата на социалните услуги, образованието и здравеопазването, са определени като делегирани от държавата дейности, със съпътстващите ограничения за общините по управлението и финансирането им. Това води и до неблагоприятната тенденция през последните години средният дял на държавните трансфери в общинските бюджети постоянно да нараства. От своя страна това е показател за прекомерна зависимост и ограничаване на възможностите за провеждане на самостоятелни местни политики. Г-н Млъзев посочи още, че след дълго прекъсване и с настойчивите усилия на НСОРБ, през 2020 г. успешно бе възстановена работата на Съвета по децентрализация. Постигната е договореност с централната власт и започва работата по актуализиране на Стратегията и подготовка на Програма за изпълнението ѝ до 2025 г. Местните власти и НСОРБ са решени да продължат усилията си по приемане от следващото редовно правителство на актуализиран вариант на Стратегията за децентрализация и Програма с конкретни мерки за изпълнението ѝ. Ръководителят на българската делегация акцентира, че мониторинговите мисии по прилагането на ЕХМС са от изключително значение за развитието на местното самоуправление в България и за провеждане на политиката по децентрализация на държавното управление. Изказване по доклада направи и заместник-министъра на регионалното развитие и благоустройството Валентина Върбева, която отговори и на въпроси на членове на Конгреса за позицията на институцията относно възможността за създаване на реално регионално ниво в България, както и дали ще се изпълнят препоръките на Конгреса за подобряване на системата за местното финансиране, например чрез възлагане на повече данъчни правомощия на местните власти. С приемането на доклада членовете на Конгреса приеха и проект на препоръка, в която Конгресът приканва българските власти да изяснят отговорностите, които са разпределени на

различните нива на управление, да разширят правото на преценка на местните власти при адаптиране на упражняването на делегираните правомощия към местните условия, да намалят зависимостта от държавните финансови трансфери чрез увеличаване на дела на местните данъци и такси и засилване на данъчните правомощия на местните власти, както и опростяване на правилата за местното бюджетиране. Конгресът препоръчва да се даде право на местните власти на пряко обжалване пред Конституционния съд, когато закон нарушава техния конституционен статут, Хартата или и двете.

- **41-ва Пленарна сесия:**

В периода 25-28 октомври 2021 г. в Страсбург се проведе първата за годината сесия с възможност за физическо участие на делегациите на местните и регионални власти на държавите членки. Българските общини бяха представявани с дистанционно участие от кметовете на общините, Елена - Дилян Млъзев, Сатовча - Арбен Мименов, Казанлък - Галина Стоянова, Пловдив - Здравко Димитров и Русе - Пенчо Милков, както и присъствено от кмета на община Каварна, Елена Балгаджиева.

Във фокуса на дискусиите бяха петте мониторингови доклада по прилагането на ЕХМС в Испания, Нидерландия, Република Северна Македония, Албания и Кипър. Докладът за Кипър съдържа сериозни критики към местната демокрация в страната, но общото заключение и за петте наблюдавани страни е, че са налични положителни тенденции. В същото време се отбелязва необходимостта от по-добро разграничаване на правомощията между отделните нива на самоуправление. Зависимостта на местните и регионални власти от държавните трансфери и непълноценността на механизмите за изравняване са ясно идентифицирани от докладчиците като пречки пред тяхната автономия. В бюджетната сфера се призовава и за съразмерно финансиране спрямо правомощията и задачите предоставени на властите. Отбелязва се също така, че диверсифицирането и увеличаването на дела на ресурси идващи от местни данъци би подкрепило продължаването на процесите на децентрализация и укрепване на местните власти.

Към правителството на Кипър и Испания са отправени препоръки за въвеждане на правна рамка за провеждане на задължителна консултация с местните власти в процеса на планиране и вземане на решения по въпроси, които ги засягат. По отношение на доклада за Нидерландия една от основните критики и препоръки е предприемането на действия за промени в законодателството, така че кметовете и управителите на провинциите да бъдат избирани демократично от гражданите, а не назначавани.

В сесията, посветена на младежките делегати бяха представени част от проектите, по които те работят. Общ бе призивът за по-активното ангажиране на младите хора в местното самоуправление, като това не е свързано само с младежките политики, но следва да обхвана и по-широк кръг от теми. В това число процеса на взимане на решения и бюджетирането; наблюдение ефективността на използваните информационни канали; повече младежки инициативи; повече финансови ресурси за проекти на младите хора.

Делегатите имаха възможност да проведат обмен на мнения с Драхослав Щефанек, специален представител на ГС на Съвета на Европа за миграция и бежанци. Темата за миграцията бе определена като систематичен проблем с дългосрочни последици, който изисква дългосрочни визии и решения. Местните и регионални власти имат сериозна роля в приема и интеграцията на мигранти и бежанци. В същото време пандемията от Covid-19 постави допълнителна тежест върху местните управници, като затрудни сериозно здравните

системи и възможността за настаняване. Дебатът подчерта необходимостта от координация между отделните нива на управление, ясна и съгласувана правна рамка на европейско ниво и подкрепа от националните правителства и на европейско ниво, които да позволят на местните власти да приложат на практика политиките за прием и интеграция на лица, търсещи закрила. Младежкият делегат от България Кристина Минчева участва с кратка интервенция по темата.

Делегатите приеха и доклад относно платформите за споделяне. В дискусиата бяха представени редица примери за практиките в европейските градове, както и позитивните и негативните ефекти от дейността на платформите. В този контекст основен акцент е преразглеждането на разпоредби относно дейността на платформите за споделяне с оглед осигуряване на защита на жителите и опазването на градските центрове като същевременно се привличат квалифицирани работници, нов бизнес и туристи.

Повишените проявления на езика на омраза и масовото разпространение на фалшиви новини, особено в Интернет и социалните мрежи също даде повод за дебат сред членовете на Конгреса. Предстои да бъде стартиран съвместен проект между Конгреса и няколко университета, който ще има за цел да анализира вредните ефекти на фалшивите новини и език на омраза и как те засягат местния политически дебат. Предстои до членовете на Конгреса да бъде разпространен въпросник, които да помогне в работата по проекта.

Делегатите обсъдиха също със специалните гости Улрик Вестегард-Кнудсен, заместник-генерален секретар на ОИСР и Карло Монтичели, гуверньор на Банката за развитие на Съвета на Европа (СЕВ) стратегиите за възстановяване след пандемията. Членовете на Конгреса подчертаха необходимостта от конкретни отговори за нарастващите неравенства и трудността да се инвестира във времена на намаляване на отговорностите и бюджета. На преден план бе поставена необходимостта градовете и регионите да подготвят иновативни стратегии за периода след Covid: за по-интелигентна, по-зелена и по-приобщаваща градска среда, отчитайки нарасналото значение на дигитализацията и необходимостта от предотвратяване на колапса на демократичните постижения.

Проведе се и седмото издание на награди DOSTA!, които имат за цел да поощрят местните и регионални власти работили за сближаването и интегрирането на ромите и „пътуващите хора“ в местните общности, като се премахнат съществуващите бариери и дълбоко вкоренените предразсъдъци и стереотипи. Първото място зае португалската община Тореш Ведраш със своя интегриран план за подобряване на сближаването между местните общности и ромите.

Г-жа Балтаджиева се срещна и с постоянният представител на Република България към Съвета на Европа, Мария Спасова. В разговорите бяха обсъдени теми, свързани с работата на СЕ в сферата на правата на човека и демократичните ценности, както и възможностите за участие на българските общини в предстоящи проекти на Съвета на Европа. Също така се проведе кратка опознавателна среща с младежкия делегат на България в Конгреса, Кристина Минчева. Обсъдени бяха предстоящите инициативи на Конгреса по линия на младежките делегати и възможностите за популяризиране на дейността им сред българските общини.

2. Информация от дистанционни участия в заседанията на комисиите на Конгреса

- **Комисия по мониторинг**

На първото заседание на комисията на 28 април 2021 г., участие взеха кметовете на общините Сатовча, Арбен Мименов и Долни Чифлик, Красимира Анастасова. В дневния ред на заседанието бе доклада за мониторинг по прилагането на ЕХМС в България. Докладчиците представиха проекта на доклад с актуална информация за развитието на местното самоуправление в България и анализ на изпълнението на ЕХМС. След проведената дискусия, членовете приеха проекта на доклад и предварителната препоръка към него, за внасяне за одобрение от 40 пленарна сесия през юни. В хода на заседанието бе представен и доклада за мониторинг на ЕХМС в Азербайджан. Обсъдиха се и докладите в процес на разработка за Нидерландия, Албания, Кипър, Република Северна Македония и предстоящите мониторингови посещения в Испания и Германия, както и след мониторинговото посещение в Молдова.

Обсъдена бе и темата за изработването на Наръчника за правата на човека за местните и регионални власти в сферата на околната среда и устойчивото развитие, като делегатите имаха възможност да предлагат идеи.

Второто заседание се състоя на 17 септември 2021 г., като от страна на българските местни власти, участваха кметовете на общините Казанлък, Галина Стоянова и Сатовча, Арбен Мименов. Членовете на комисията разгледаха докладите за мониторинга по прилагането на ЕХМС в Кипър, Република Северна Македония, Албания, Нидерландия и Испания, обсъдиха се докладите в процес на разработка за Германия, Великобритания, както и предстоящите мониторингови посещения в Люксембург, Украйна и Турция. Прие се календара с предстоящите местни и регионални избори в държавите членки и работния план на комисията. На членовете бе представен и проекта на третото издание на Наръчника за правата на човека за местните и регионални власти в сферата на околната среда и устойчивото развитие.

- **Комисия по управление**

Първото заседание се състоя на 12 май 2021 г., с участието на кметовете на Пловдив, Здравко Димитров и Русе, Пенчо Милков. Разгледани бяха два доклада: относно териториалната солидарност и ролята на регионите и относно бъдещето на общинските съветници. Делегатите обсъдиха демократичната отчетност на изборните представители и изборните органи на местно и регионално ниво. По докладите се приеха проекти на резолюции. По отношение на темата за териториалната солидарност фокусът на дискусията бе върху различни предизвикателства от социално, икономическо и екологично естество, които засягат традиционните икономически и социални връзки между и вътре в регионите. За да се преодолеят тези предизвикателства е необходимо да се насърчават нови методи за финансово изравняване и за преразпределение на правомощията.

Второто заседание се състоя на 19 ноември 2021 г., като от страна на българските местни власти се включиха двамата титуляри, кметовете на общините Пловдив, г-н Здравко Димитров и Русе г-н Пенчо Милков. В рамките на заседанието делегатите обсъдиха нови методи за участие на гражданите, борбата с фалшивите новини, интелигентните градове и региони и регионалните идентичности. В резултат на проведените избори, на поста 5-ти заместник-председател на Комисията бе избран Кевин Бентли (Великобритания, ECR).

Членовете на Комисията разгледаха и приеха доклада „Отвъд изборите: използването на съвещателни методи в европейските общини и региони“. Проектът за резолюция и препоръка по доклад ще бъдат обсъждани за приемане на пленарната сесия на Конгреса през март 2022 г. Докладът съдържа илюстративни примери за добри практики и предоставя насоки за общините и регионите, включително малките общности. В него се обясняват ключовите принципи за успешни нови методи за участие на гражданите.

В дебата относно интелигентните градове и региони акцент бе поставен върху значението на цифровизацията, за предоставянето на услуги от страна на местната власти, за прозрачността на управление и доверие в демократичните процеси в държавата и на местно ниво. Посочени бяха добри практики и примери от Естония, където днес всички услуги са цифровизирани.

Членовете на Комитета проведеха и обмен относно развитието на онлайн речта на омразата и фалшивите новини. Този дебат е част от проект на Конгреса в сътрудничество с няколко европейски университета и академични центрове.

• **Комисия по актуални въпроси**

Първото заседание на членовете на комисията се проведе на 7 май 2021 г., с участието на кметовете на общините Елена, Диян Млъзев и Каварна, Елена Балтаджиева. Обсъдиха се въпросите за бъдещето на младите хора в селските райони и се прие проект за резолюция относно местните власти и положението и правата на ЛГБТИ в Полша.

Конгресът призовава местните и регионални власти в Полша да оттеглят всички декларации и резолюции за „анти-ЛГБТИ-идеологията“ и всички аналогични текстове, независимо от тяхното наименование. Освен това Конгресът призовава местните и регионалните власти в Полша да гарантират защитата на правата на малцинството и уязвимите групи, включително ЛГБТИ, като разработят и преразгледат необходимите политики, както и като гарантират ефективни механизми. Също така Конгресът насърчава сдружения на местните и регионалните власти в Полша да поемат водещата роля и да действат като платформи за диалог относно безопасността и благосъстоянието на гражданите на ЛГБТИ в техните общности. в заседанието виртуално се включиха

Второто заседание се състоя на 18 ноември 2021 г. и в него се включиха онлайн кметовете на Каварна, Елена Балтаджиева и Нова Загора, Николай Грозев. Генералният секретар на Конгреса Андреас Киефер запозна участващите с дейността на организацията и представи и приоритетите на Италианското председателство на Комитета на министрите на държавите-членки на Съвета на Европа. Сред основните теми са правата на децата, предоставяне на повече възможности за участие на жените и младите хора в процесите на вземане на решения и в управлението, потвърждаване на ангажимента към ценностите на Съвета на Европа. На вакантната позиция на първи заместник-председател на Комисията бе избрана Джоан Луис Лабан от Великобритания, която бе и единствения кандидат. В хода на заседанието членовете на комисията разгледаха и приеха доклада за „Бъдещето на младежта в селските райони: отговорност на местните и регионални власти“. Те разискваха как да се създадат по-добри и отговарящи на нуждите на младите условия за живот и развитие за младите хора в селските райони, както и зависимостта на младите хора от трудовия пазар. Като част от приноса на Конгреса към целите за устойчиво развитие на Програмата на ООН до 2030 г., се разгледа проекта за разработване на образователна брошура за деца, която да бъде разпространена в общините, както и насоки за местните и регионалните власти.

Текстовете ще бъдат внесени за финално обсъждане и одобрение по време на пленарната сесия на Конгреса през март 2022 г. Интересна дискусия се състоя по темата „Околна среда и права на човека: повишаване на осведомеността на местно ниво“. Обсъдените въпроси ще залегнат в проекта на доклад, който ще бъде изготвен съвместно с Комисията по мониторинг на Конгреса за правото на чиста околна среда и влиянието на климата върху правата на човека. От своя страна докладът ще обхване и правото на местните власти да управляват обществените процеси в интерес на гражданите на местно ниво, с оглед осигуряване на здравословни условия отговарящи на екологичните стандарти.

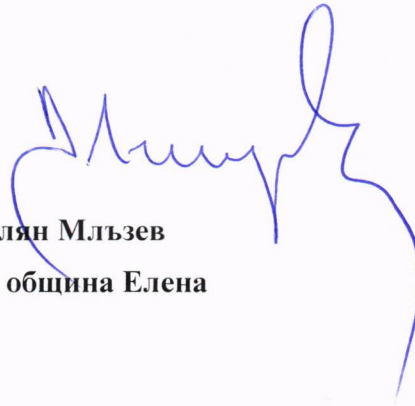
3. Съдействие и подкрепа на делегацията

Активно съдействие на делегатите за тяхната съдържателна подготовка при осъществяване на дейността им и участията им в заседанията, като и необходимата логистична подкрепа се предоставяше системно от Секретариата на делегацията в НСОРБ. Благодарение на екипа, получената информация за заседания, събития и важни институционални въпроси от Конгреса и неговите структури своевременно се обработва и разпространява до всички делегати.

Всички прояви свързани с дейността на Конгреса, като информация за мониторингови мисии и наблюдения на местни избори, възможностите за участия в тематични онлайн конференции и за участие на младежки делегати, командироване на представители на местните администрации в структурите на Конгреса, информация за Европейската седмица на местната демокрация, както и информация за приетите решения, одобрени доклади, резолюции, препоръки и други съпътстващи прояви на организацията се публикуват и разпространяват регулярно до членовете на НСОРБ.

През 2021 г. Постоянното представителство на Република България към Съвета на Европа също оказва активно съдействие и подкрепа за предоставянето на актуална и навременна информация, както и своевременна логистична подкрепа на място.

Ръководител на делегацията:

инж. Дилан Млъзев
Кмет на община Елена